

1.del - Innledningen

Daniels bok er en omfattende kilde for leserne med lærerike visjoner om Guds rike og forutsigelser om ofringen av Jesus, dramatiske prøvelser for troens folk og dertil detaljerte beskrivelser av livet ved hoffet i Babylon og Persia. Alt dette i tolv forholdsvis korte kapitler.

Som alle Bibelens skrifter er Daniels bok skrevet for å lovprise Gud og forberede menn og kvinner for hans rike. Derfor vil den tid vi bruker på å lese Daniels inspirerte skrifter bringe oss nærmere Gud og kunnskap om Ham. Både Jesus og Paulus henviser til ord i Daniels budskap, og derfor er det viktig også for Jesu tjenere idag.

Boken handler om en rekke syn og visjoner fra Gud om fremtidige begivenheter på jorden og er gitt til ham både gjennom Guds engel og i nattlige drømmer. Daniels bok er en av de apokalyptiske skrifter, og uttrykk brukes om profetier også i Johannes' Åpenbaring. De beretter om det som kommer til å skje på jorden i fremtiden. Uttrykket "apokalypse" betyr åpenbaring av begivenheter som ennå ikke har skjedd, ofte med bruk av symbolske bilder, som f.eks. en stor billedstøtte av en mann sammenlignet med ville dyr.

I likhet med all profeti er Daniels hensikt med sine skrifter å "*berede for Herren et vel skikket folk*" (Luk.1;17). Profetiene er gitt dem for å hjelpe dem med å styrke sin tro. Daniels bok er mest kjent for sine visjoner. Men en betydelig del av den er også oppbyggelig og handler om mennesker som tjente Gud på en måte som Han har behag i.

Bokens historiske bakgrunn

Omkring år 600 f.Kr. var stormakten Assyrians kraft i ferd med å avta. Babylon var en voksende stormakt. Med sin fremragende militære leder Nebukadnesar ble landet bygget opp til å overta stillingen som verdens ledende stormakt. Men harde kamper måtte utkjempes, bl.a. mot Egypt da Farao Neko førte sin hær langs Middelhavskysten for å forsvare Assyria. Judas kong Josias gjorde et forsøk på å stoppe ham (2.Kong.23;28-30), men ble beseiret og folket måtte betale skatt til Egypt.

I år 605 f.Kr. seiret Nebukadnesar over Egypts farao i slaget ved Karkemis. Babylon overtok alle landområder som Egypt hadde erobret, deriblant også Juda rike. Nå begynte Babylons 70 års herredømme over jødene som profetiene hadde forutsagt. Dette er den historiske bakgrunn for Daniels bok.

Nebukadnesar rykket frem mot Jerusalem tre ganger, i 605, 597 og 587 f.Kr., og hver gang med økende voldsomhet. Han fulgte tidens skikk og tok med seg til Babylon alle som han anså kunne være til nytte for ham. Daniel og hans venner var blant dem som ble ført bort i år 605 f.Kr.

Bokens forfatter

Daniel var en ung gutt da kong Josias gjennomførte store reformer etter tidligere avgudsdyrkelse (2.Kong.23;25), og dette kan ha virket sterkt på ham. Han kan også

Profeten Daniels Bok

ha vært sterkt påvirket av profeten Jeremias' forutsigelser. Og Daniel er en av de rettferdige som er nevnt av Esekiel (kap.14;14 – Noah, Daniel, Job). I sin egen bok blir han tre ganger beskrevet som en *"høyt elskede mann"* (Dan.9;23, 10;11 og 10;18). Det ser ut som om Daniel levde hele resten av livet i eksil, for det er ingen beretning om at han vendte tilbake til Israel, selv etter kong Kyros' forordning i år 538 f.Kr. Antagelig fordi Daniel da var for gammel til å foreta den besværlige reisen.

Vi vet at Daniel var en profet og at han har skrevet boken som bærer hans navn, fordi Jesus forteller oss dette (Matt.24;15).

Daniel skriver de seks første kapitler i 3dje. person, hvor han beskriver begivenheter der han selv var hovedpersonen og tydet drømmene. De seks siste kapitler skriver han i 1ste. person når han forteller om sine syn og det som hendte i denne sammenheng. (Sammenlign kap.1;7-21 og kap.10;1-10).

Noen har påstått at Daniel ikke skrev bokens første halvdel, men det er så mange likheter i alle tolv kapitler som overbevisende tyder på at det bare er én forfatter.

En tekst med to språk

Selv om boken er en del av Det gamle testament som er skrevet på hebraisk, er en stor del av Danielsbok (kap.2;4 til kap.7;28) skrevet på arameisk. Arameisk er svært lik hebraisk og blir skrevet med de samme bokstaver. Det var alminnelig brukt både i Babylon og Persia. Vi kan ikke være helt sikre på hvorfor Daniel brukte det. Men der aramaisk er brukt handler det særlig om Nebukadnesar, Darius og deres kongelige hoff. Begge disse konger var så påvirket av Daniel og hans venner at de anerkjente Israels Gud. Det er derfor sannsynlig at kapitlene på arameisk var henvendt til dem som talte dette språk, med hensikt å forkynne om den sanne Gud.

Når ble boken skrevet

Begivenhetene ble beskrevet og profetiene ble skrevet etterat Daniel som ung tenåring ble ført som fange til Babylon i år 605. Fordi kapitlene 8 til 12 er skrevet på hebraisk, mens kap.2;4 til 7;28 er skrevet på arameisk, mener bibelkritikere at de siste hebraiske kapitler er skrevet av en annen enn profeten Daniel. Deres hovedargument er at kap.11 inneholder så nøyaktige historiske begivenheter som faktisk skjedde, at dette umulig kunne forutsies av Daniel mange hundre år tidligere. Disse kritikere overser flere viktige ting:

1. Det var Guds engel som kunngjorde for Daniel det *"som er skrevet i sannhetens bok."* (kap.10;19-20).
2. Innledningen til bokens første kapittel og de 3½ første vers av kap.2 også er skrevet på hebraisk.
3. Både profetiene i kap.9 og kap.12 handler om ting som skjedde lenge etter det som ble forutsagt i kap.11. Og profetien i kap.9 om de 70 årsuker gir også nøyaktige detaljer og opplyser samtidig om *når* det skulle skje.
4. Bibelkritikerne unnlater å fortelle at Jesus ikke nevner noen annen en profeten Daniel når han i Matteus 24;15 forutsier: *"Når dere da ser ødeleggelsens styggedom, som profeten Daniel har talt om, stå på det hellige sted – forstå det, enhver som leser!"* Daniel talte om dette flere ganger i de

Profeten Daniels Bok

hebraiske kapitler – *"Etter de sekstio ukene skal Den Salvete utryddes og intet ha. Byen og helligdommen skal bli ødelagt av folket til en fyrste som kommer ... På styggedommens vinger skal ødeleggeren komme ..."* (kap.9;26-27). Dette beskriver Romerrikets angrep på Israel med beleiring av Jerusalem og ødeleggelsen av templet. Dette angrep beskrives også i kap.8 versene 9 til 13.

Det var med Guds hjelp Daniel var istand til å meddele oss både det han skrev på arameisk (*"Jeg vet at Den Hellige Guds Ånd er i deg."* 4:9) og det han skrev på hebraisk (se kap.9;21-23), og det var profeten Daniel som fikk endetidsbudskapet i kap.12;4 og dette løfte i siste vers: *"Men gå du til din ende! Du skal hvile og stå opp til din lodd ved dages ende."* (12;13).

Kapitlenes rekkefølge

Hvert kapittel i boken (unntagen kap.12) begynner med navnet på kongen som regjerte, ofte med tidsangivelse. Kapitlene er ikke i kronologisk rekkefølge. Kap.5 og 6 handler om begivenheter som skjedde etter visjonene i kap.7 og 8.

Sinears land

Selv om fangene ble tatt med til Babylon, står det i kap.1;2 at *"Nebukadnesar brakte karene til **Sinears** land"*. Dette er det gamle navn på den del av verden hvor Babylon ble grunnlagt. Hvorfor ble det brukt her? I 1.Mos.10;8-12 leser vi at begynnelsen til Nimrods rike var Babel. Han var en typisk representant for en mann av denne verden. *"Han var en mektig jeger for Herren."* Dette kan forståes med at Gud var oppmerksom på det han foretok seg men ikke at Han godtok det.

I 1.Mos.11;2 kan vi lese at Babels tårn ble bygget i landet Sinear. Dette symboliserer menneskenes opprør mot Gud. Deres ønske var å fravriste Guds eiendomsretten til verden og herske over den etter eget sinnelag.

Daniel og hans venner ble ført til det sted hvor menneskenes rike ble grunnlagt. Dette er stedet hvor striden mellom menneskenes rike og Guds rike blir utkjempet. Denne strid er også det viktigste emne i Daniels bok.